

Sünnetullah, Din, Bilim, İlim ve İrfan İlişkisi

Bu yazının amacı; din ile bilimin sanıldığı aksine, çelişmediğini, ayrışmadığını, hatta bilim yapmanın İslam Dininin bir emri olduğunu açıkça gözler önüne sermektir. Bu amaç çerçevesinde bu başlıkta Sünnetullah, İslam, İslamiyet, Din, İslam Dini, Kur'an-ı Kerim, Peygamber, Bilim, İlim ve İrfan gibi belli bazı kavramları tanımlamakta ve bunların birbirleriyle ilişkileri ortaya konulmaktadır.

Din kelimesi bir kişinin hayat çerçevesinde izlediği yol anlamına gelmektedir. Türk Dil Kurumu'na (TDK) göre din, Tanrı'ya, doğaüstü güçlere, çeşitli kutsal varlıklara inanmayı ve tapınmayı sistemleştiren toplumsal bir kurumdur¹. Kısacası din bir yaşam tarzıdır. Bu yaşam tarzı şeriat olarak da ele alınmaktadır. *Şeriat*, Arapça kökenli bir sözcük olup; "yol, mezhep, metot, âdet, insanı bir ırmağa, su içilecek bir kaynağa ulaştıran yol" anlamına gelir. Şeriat terim olarak "Kur'an ayetleri, Hz. Muhammed'in (sav) söz ve fiilleri olarak anlaşılan sünnet ve İslâm bilginlerinin görüş ve yorumlarıyla oluşturulan dini kanunlar toplamıdır. Din anlamında da kullanılan şeriat, "dinin insan eylemlerine ilişkin hükümlerinin bütünü", "dünya ile ilgili hükümlerinin tamamı" ve "islam hukuku" gibi anlamlara gelmektedir².

Şeriat, islami yaşamın kurallarıdır. İslami şeriatın iki temel kaynağı bulunmaktadır: 1) Kur'an-ı Kerim ve 2) Sünnet. Şeriatın temeli olan Kur'an, prensipleri ortaya koyarken, Sünnet ise bu prensiplerin uygulama detaylarını ortaya koyar. Örneğin, Kur'an namaz kılınması gereğini ortaya koyarken, Sünnet ise namazın nasıl kılınacağını ayrıntılarıyla ortaya koyar. İslam şeriatı hem bu dünyada hem de ahirette insan refahını, mutluluğunu ve başarısını amaçlamaktadır³.

İslam kelimesi, sözlük anlamında barış, olgun akıl, makul olan gibi anlamlara gelmektedir. *İslamiyet* ise teslimiyet, Müslümanlık anlamına gelir. İslâm dinini kabul eden kimseye *Müslüman* denir. Müslüman, İslam dininden olan kimse, İslam dininin kurallarını yerine getiren kimse, haktan ayrılmaz kimse⁴ olarak tanımlanmaktadır. Başka bir ifade ile Müslüman, İslam dinini kabul eden ve bu dinin gereklerini yerine getirmesi beklenen kişidir.

İnsanlığın var olduğu günden bu yana Allah (cc); *İslam* dininin, insanların uyması gereken din olduğunu, kutsal kitaplar ve peygamberleri aracılığı ile insanlığa bildirmiştir⁵. İslâm dininin son peygamberi Hz. Muhammed (sav) ve son kitabı ise Kur'an-ı Kerim'dir. İslâm'ın Allah (cc) katında yegâne muteber din olduğu, Kur'an-ı Kerim'de mealen şu şekilde ifade edilir: "*Bugün sizin dininizi sizin için kemâle erdirdim. Sizin üzerinizdeki nimetimi (lütuflarımı) tamamladım ve size din olarak İslâm'ı seçtim (yalnız İslâm'dan razı ve ondan hoşnut oldum)*" (el-Mâide, 3). "*Kim İslâm'dan başka bir din ararsa, ondan [seçtiği dini] kabul edilmeyecektir ve o, ahirette hüsrana [büyük zarara] uğrayanlardan [olacak]tır.*" (Al-i İmran, 85).

Kur'an-ı Kerim, Ayetleri Allah (cc) tarafından Cebrael isimli melek aracılığıyla Hz. Muhammed'e (sav) vahiy yoluyla indirilen İslam dininin kutsal kitabıdır. Kur'an sözcüğü Arapça 'okudu' anlamındaki sözcüğün üç harfli mastarıdır. Kur'an "okunan şey" veya "okumak", *Kerîm* ise "soylu, asil" ve "eli açık, cömert" anlamlarına gelir. Kur'an'ın sâhip olduğu meziyet ve özellikler, ayetlerde ve hadislerde şu şekilde beyan buyurulmuştur: "*Bu Kur'an, akıl sâhiplerinin, ayetlerini iyice dü-*

¹ TDK. (2015). Bilim (http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.562a8c85ddb8d7.36172000, erişim: 9.9.2015).

² (<https://tr.wikipedia.org/wiki/%C5%9Eeriat>, 15.07.2015)

³ (<http://www.angelfire.com/bc3/johnsonuk/eng/dawa/sharia.html>, 28.08.2015)

⁴ TDK. (2015). age.

⁵ (<http://islamhakkinda.net/islam-nedir-ve-temel-ozellikleri-nelerdir/>, 7.7.2015)

şünüp anlamaları ve ders almaları için, sana indirdiğimiz saadet kaynağı bir kitaptır" (Sâd, 29)⁶. Peygamber ise, insanlara Allah'ın (cc) buyruklarını bildiren, onları Allah (cc) yoluna, dine çağıran kimse, elçidir⁷.

Sünnetullah ise; Allah'ın (cc) yasası, Allah'ın (cc) sünneti anlamına gelir. Başka bir ifade ile Allah'ın (cc) koyduğu kanunlara ve sebep-sonuç ilişkisine Sünnettullah denilmektedir. Allah'ın (cc) tabiatı yaratıp devam ettirmek ve toplum hayatını düzenlemek üzere koyduğu kanunlar anlamında bir Kur'an terimidir sünnettullah. Sözlükte "bir şeyi açıklığa kavuşturmak, iyi veya kötü yeni bir yöntem ortaya koymak" anlamındaki senn kökünden türeyen sünnet ile lafza-i celâlden oluşan sünnettullah terkibi "Allah'ın (cc) koyduğu kanun, nizam" demektir. Sünnettullah Kur'an'a has bir tabirdir. Kur'an'da sünnet kelimesindeki "sürekli, düzenli ve özgün uygulama" anlamı Allah'a (cc) nisbet edilmek suretiyle Allah'ın (cc) yaratma ve yönetmesinde öteden beri süregelen ve değişmeyen uygulamasının bulunduğu işaret edilmiştir⁸.

Sünnettullah'ın işleyen yasaları doğa yasalarıdır. Doğa yasalarını da tabii bilimlere ilişkin doğa yasaları ve sosyal bilimlere ilişkin doğa yasaları olarak ikiye ayırmak mümkündür. Tabii bilimler öznesi madde olan bilimlerdir (fizik, tıp, kimya, biyoloji, botanik vs). Tabii bilimlere hakim iki temel prensip vardır. Bunlardan biri maddenin gerçekliği, bir diğeri de maddenin bağlı olduğu bilimsel nedensellik ilkesidir. Bu bilimlerde insanın beş duyusu bilgiyi edinme yoludur. Bilginin kaynağı ise maddedir. Tabii bilimler bize maddenin bilgisini verir. Sünnettullah içinde yer alan diğer yasa grubu da sosyal bilimlere ilişkin yasalarlardır. Sosyal bilimlere ilişkin doğa yasalarının konusu insan ve toplumdur. Toplum bilim/sosyoloji, ekonomi, hukuk bunlardandır. Sosyal bilgilere ilişkin yasalar, ilk yaradılışla birlikte konulmuş ve işlemektedir. Buna göre zihinsel olarak çaba gösteren, çalışan, sorgulayan insan ham düşüncelerden ve zanndan kurtularak üzerinde kafa yorduğu konuya ilişkin sosyal bilgiyi öğrenecektir. Sünnettullah ilk yaradılışla birlikte

işleyen tabii ve sosyal bilimlere ilişkin yasaları barındırmaktadır. Tabii bilimlere ilişkin yasalar ve kurallar beş duyu ile, sosyal bilimlere ilişkin yasalar ise çalışıp akletmekle öğrenilebilir. Varoluşun ilk zamanlarından bu yana bu yasalarda hiçbir değişiklik olmamıştır⁹.

Bilim, evrenin veya olayların bir bölümünü konu olarak seçen, deneye dayanan yöntemler ve gerçeklikten yararlanarak sonuç çıkarmaya çalışan düzenli bilgi olarak tanımlanmaktadır. Genel geçerlik ve kesinlik nitelikleri gösteren yöntemli ve dizgesel bilgi bilim olarak nitelendirilmektedir. Bilim, belli bir konuyu bilme isteğinden yola çıkan, belli bir amaca yönelen bir bilgi edinme ve yöntemli araştırma sürecidir¹⁰. İlim ise ayrıntı, özellik, nitelik¹¹ anlamlarına gelmektedir. Bilim Yaradan'a atfı yapılarak yapılırsa ilim olur. İlim, esas olarak Aklî İlimler (Pozitif İlimler ya da Bilim) ve Naklî İlimler (Bâtınî İlimler-Vahyî İlimler) diye iki ana kavramı içermektedir. İlmin, kâinatın maddî ve fizikî yapısıyla ilgilenen koluna aklî ilimler (bilim) ve onu perde arkasından sevk ve idâre eden görünmeyen ve hissedilmeyen ancak aklın kılavuzluğunda ve vahiy ile anlaşılan koluna naklî ilimler denilmektedir. Maddî ve manevî bilgilere sâhip olan bir insana İlim İnsanı denir. Sâdece maddî bilgilere sâhip olan bir insana, inancı olmasa dahi Bilim İnsanı denmesi uygundur¹². İrfan ise bilme, anlama, sezme olarak ele alınmaktadır. Başka bir ifade ile gerçeğe ulaştırıcı güçlü sezis irfan olarak nitelendirilmektedir¹³.

Kuran-ı Kerim, içinde bilim bulunan yegâne semavi kitaptır. Peygamberimiz veda hutbesin de; "Bilime ve bilim adamlarına saygı duyunuz" diyerek vasiyet etmişlerdir. Kuranı Kerim'in inişindeki ilk ayeti "Oku" dur. Bu ayetin devamı ise; "insana bilmediklerini belleten kalemle yazmayı öğreten Allah, en büyük kerem sahibidir"¹⁴.

Araştırmak, öğrenmek, ilim tahsil etmek, aynı zamanda Allaha yapılan ibadettir. Çünkü, bilimi öğrendikçe ne büyük bir düzenin belirli kurallar dahilinde oluştuğunu ve cereyan ettiğini görmekteyiz. İşte, bu kuralları ve düzeni kuran Allah'tır. Bu kuralları öğrendikçe Allah'ı tanımaya çalışırız. Kuran-ı Kerim de Yüce Allah;

⁶ http://www.islammerkezi.com/ilmiyal/kuran_i_kerim.htm

⁷ TDK. (2015). age.

⁸ (<http://www.fizan.net/sunnettullah.html>, 30.08.2015)

⁹ (<http://www.kurandini.net/index.php/sunnettullah.html>, 30.08.2015)

¹⁰ TDK. (2015). Age.

¹¹ TDK. (2015). age.

¹² Temiz M. (2015). *Yaratılış Sebebimiz: İslamda Yaşamın Gerçek Güncel İlkeleri* (www.mtemiz.com, erişim: 5.9.2015).

¹³ TDK. (2015). age.

¹⁴ Saraçoğlu İA. (2015). *Kuran-ı Kerim ve Bilim* (<http://www.profsaracoglu.com/kurani-kerim-ve-bilim>, erişim: 6.9.2015).

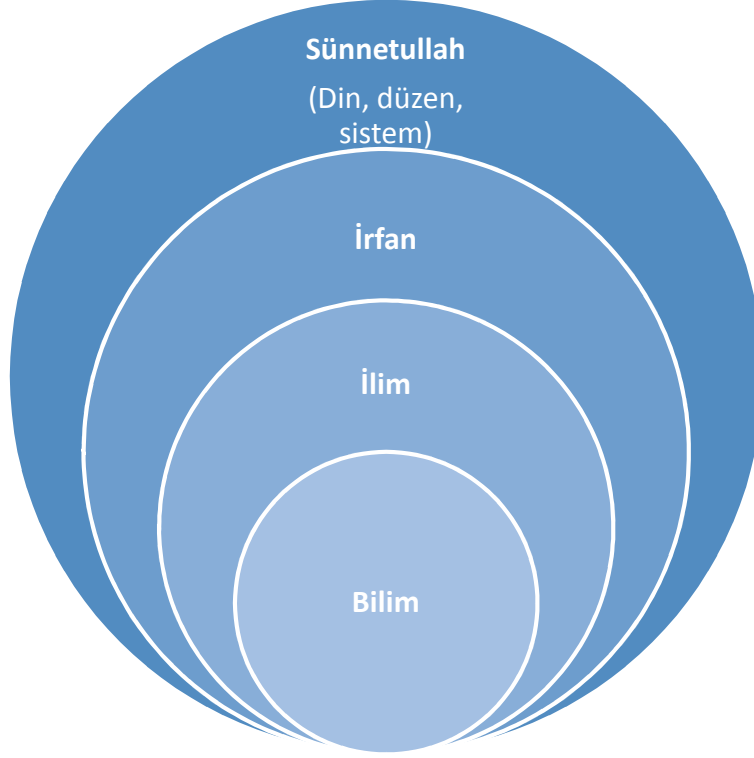
“Ben bu alemi süs olsun diye yaratmadım, onu bir düzen, nizam ve denge üzerine kurdum” buyuruyor¹⁵.

Günümüz bilim dünyasında çok yanlış bir sapırmayla karşı karşıya bulunmaktayız. Dünya üzerinde öyle bir propaganda hâkim kılınmıştır ki, sanki ilmî ve dinî görüşler, geçerli bir bilgi değildir. Buna bağlı olarak bilim dünyasındaki incelemelerinde, milletlerin kültürlerinin

oluşumunda vazgeçilemez kaynaklardan bir tanesi sayılan, dinî kaynaklardan faydalanan bilim insanlarının görüşleri bu yüzden itibar görmemektedir¹⁶.

Bu tanımlardan sonra din, irfan, ilim ve bilim ilişkisini kısaca ortaya koymakta yarar vardır. Bu kavramların içiçeleşen kapsamaları ve hiyerarşik ilişkileri olduğu belirtilebilir. Dolayısıyla Sünnetullah (din, düzen, sistem); hiyerarşik olarak irfanı, ilmi ve bilimi kapsar (Şekil 1).

Şekil 1. Sünnetullah, Bilim, İlim, İrfan ve Din İlişkisi

Kaynak: Yazarın Kendi Çizim

Dinî verilerle bilim arasındaki fark, dinî verilerin din kurumuyla peşin olarak söylenmiş olması; bilimin ise, bu gerçeklere zaman ilerledikçe, bilimdeki çeşitli yöntemler kullanılarak deneme-yanılma yoluyla, yaklaşmasıdır¹⁷. Dolayısıyla Sünnetullah'a (Allah'ın Yasasına) uymayan/ters düşen bir bilim veya teori eninde sonunda yanlışlanmaya mahkûmdur. Einstein, “ilimsiz din topal, dinsiz ilim kördür” demiştir.

Bu noktada herkesin merak ettiği ve tartışmalı olan bir soruyu tekrar gündeme getirelim: Din ile bilim bağ-

daşır mı? Bu soruya bazı kesimlerin din ile bilimin birbiriyle bağdaşmayacağı ve karıştırılmayacağı veya karıştırılmaması yönünde şiddetle cevap verebilirler. Ancak çok fazla ayrıntısına girmeden ve yukarıdaki tanımlar ışığında din (islam dini) ile bilimin ters düşmediğini, aksine modern veya pozitivist bilimin tam da İslam Dinin emrini yerine getirdiğini (bilinçsiz de olsa) belirtmek gerekir.

Allah (cc) sadece bilim ile özel olarak uğraşan bilim insanlarına değil bütün insanlara bilim yap diyor, “Oku” diyor. Okumak, anlamak, farkına varmak bilimdir.

¹⁵ Saraçoğlu İA. (2015). age.

¹⁶ Temiz M. (2015). age.

¹⁷ Temiz M. (2015). age.

Nasıl mı?

Yukarıda da ortaya konulduğu üzere bilim; doğayı, olayları, olguları vs. neticede var olan yani önceden Allah tarafından yaratılmış olanın (Sünnetullah) sistematik bir çerçevede belirli yöntemler kullanılarak *okunmaya çalışılması*, farkına varılması ve genel geçer sonuçların çıkarılmaya çalışılmasıdır. Kısacası pozitif bilimin ve bilim insanlarının yaptığı şey okuma ve bu okuma sonucunda farkına varma ve anlamaktır. Başka bir ifade ile din ilahi kanundur, ilahi kanunların tümüdür, sünnetullahtır. Bilim ise ilahi kanunları anlamaya çalışma ve bunların farkına varılması sanatıdır. Bilim olayların/olguların birtakım yöntemler (deney, deneyim ve gözlem) aracılığıyla sistematik ve birikimli bir biçimde okunması, incelenmesi ve bir sonuca varılmasıdır. Zaten Allah da (cc) ilk emir olarak “oku” diyor, yani insanoğluna “bilim yap” diyor ilk emir olarak. Burada bir çelişki görebiliyor musunuz?

Kibar’ın da ifade ettiği gibi semavi dinlerin tamamını kabul edip varsa eksikliklerini tamamlamak amacıyla insanlığa gönderilen Kuran-ı Kerim, yaratılışın sırlarını

akli metotlar ile anlatan ve insanlığa yaratılışa uygun yaşamının yollarını gösteren son kitaptır. Bu bağlamda bir tıp kitabı olmamakla beraber insan sağlığına uygun yaşamayı tavsiye eden, akli ve bedeni gelişimi engelleyen ve insan fitratına ters düşen bütün uygulamaları da yasaklayan Kur’ân-ı Kerim ve onun Yüce Peygamberi (sav), gücünü deney, gözlem ve tecrübelerden alan pozitif bilimlerin de aynı mantık ve doğallık içerisinde geliştirilmesi arzusunun ilk buyruk olan “oku” emri ile iletmektedir¹⁸. İnsanlığın Kur’an’la şerefliendirilmesine vesile olan âlemlerin Rabbi’nin son elçisi Hz. Muhammed’in (sav), gözlem, deney ve tecrübeye dayalı akli bilimlerini Müslümanlar için vazgeçilmez bir rehber olarak tavsiyesinden güç alan tıp biliminin İslam kültür ve medeniyetiyle kucaklaşması gerekmektedir.¹⁹ İslam dini akla, mantığa ve gerçeklere tamamen uymakta ve uygun gelmektedir. Eğer akla, mantığa ve gerçeklere uymamış olsaydı, bununla diğer ilahî tabiat kanunları arasında birbirine zıtlık olması gerekirdi. Çünkü bütün tabiat kanunlarını yapan Cenâb-ı Hak’tır.²⁰

¹⁸ Kibar M. (2015). Tanıtım (www.tibbinebevikongresi.com, erişim: 10.12.2015).

¹⁹ Büyük M. (2015). Tanıtım (www.tibbinebevikongresi.com, erişim: 10.12.2015).

²⁰ Atatürk GMK. (2015). Tanıtım (aktaran; www.tibbinebevikongresi.com, erişim: 10.12.2015).